

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
ÇORUM İLAHİYAT FAKÜLTESİ
DERGİSİ**

ISSN 1303-7757

2004/1

Yıl: 3, Cilt: III, Sayı: 5

**GAZI UNIVERSITY
THE JOURNAL OF THEOLOGY
FACULTY OF ÇORUM**

ISSN 1303-7757

2004/1

Year: 3, Vol.: III, Issue: 5

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
ÇORUM İLAHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ

2004/1, Yıl: 3, Cilt: III, Sayı: 5

Gazi Üniversitesi Çorum İlahiyat Fakültesi Adına

Sahibi ve Yayın Kurulu Başkanı

Prof. Dr. Nadim MACİT

Dekan

Editör

Yard. Doç. Dr. Halil İbrahim ŞİMŞEK

Editör Yardımcısı

Ar. Gör. Dr. Kaşif Hamdi OKUR

Yayın Kurulu

Prof. Dr. Nadim MACİT

Doç. Dr. Fazlı ARABACI

Doç. Dr. M. Mahfuz SÖYLEMEZ

Doç. Dr. Mesut OKUMUŞ

Yard. Doç. Dr. Ferit USLU

Yayın Danışma Kurulu

Prof. Dr. Hüsnü Ezber BODUR (Sütçü İmam Üniv.)

Prof. Dr. İsmail YAKIT (Süleyman Demirel Üniv.)

Prof. Dr. Kazım SARIKAVAK (Gazi Üniv.)

Prof. Dr. M. Saim YEPREM (Marmara Üniv.)

Prof. Dr. Mahmut Erol KILIÇ (Marmara Üniv.)

Prof. Dr. Mustafa ERDEM (Ankara Üniv.)

Prof. Dr. Sadık KILIÇ (Atatürk Üniv.)

Prof. Dr. Şinasi GÜNDÜZ (İstanbul Üniv.)

Prof. Dr. Ünver GÜNAY (Erciyes Üniv.)

Prof. Dr. Zeki ÖZCAN (Erciyes Üniv.)

Redaksiyon

Ar. Gör. Dr. Ali ÖZTÜRK

Sekreteryaya

Ar. Gör. Ahmet Cahid HAKSEVER

Ar. Gör. Aygün AKYOL

Teknik Hazırlık

Yard. Doç. Dr. Halil İbrahim ŞİMŞEK

Gazi Üniversitesi Çorum İlahiyat Fakültesi Dergisi, hakemli bir dergidir. Yılda iki sayı olarak yayımlanır. Dergide yayımlanan yazıların her türlü içerik sorumluluğu yazarlarına aittir. Yazılar, yayıncı kuruluştan izin alınmadan ve yayın organı referans gösterilmeden kısmen veya tamamen bir başka yerde yayımlanamaz ve elektronik ortama aktarılamaz.

Baskı Yeri ve Tarihi: Çorum, 2004

Yazışma adresi:

Gazi Üniv. Çorum İlahiyat Fakültesi

(Dergi) 19100 ÇORUM

Tel: 0364 2346358 **Fax:** 0364 2346357

e-mail: hsimsek@gazi.edu.tr

Fiyatı: 10.000.000 TL

Bu Sayının Hakemleri

Prof. Dr. Mehmet AKKUŞ
(Ankara Üniv. İlahiyat Fak.)

Prof. Dr. Sönmez KUTLU
(Ankara Üniv. İlahiyat Fak.)

Prof. Dr. Ethem CEBECİOĞLU
(Ankara Üniv. İlahiyat Fak.)

Prof. Dr. Niyazi USTA
(Atatürk Üniv. İlahiyat Fak.)

Prof. Dr. Avni İLHAN
(Dokuz Eylül Üniv. İlahiyat Fak.)

Prof. Dr. Selahattin POLAT
(Erciyes Üniv. İlahiyat Fak.)

Prof. Dr. Muhsin KOÇAK
(Ondokuz Mayıs Üniv. İlahiyat Fak.)

Prof. Dr. Hüseyin PEKER
(Ondokuz Mayıs Üniv. İlahiyat Fak.)

Prof. Dr. H. Tekin GÖKMENOĞLU
(Selçuk Üniv. İlahiyat Fak.)

Prof. Dr. Hüsnü Ezber BODUR
(Sütçü İmam Üniv. İlahiyat Fak.)

Prof. Dr. Mustafa KARA
(Uludağ Üniv. İlahiyat Fak.)

Prof. Dr. Hayati HÖKELEKLİ
(Uludağ Üniv. İlahiyat Fak.)

Doç. Dr. M.Emin ÖZAFŞAR
(Ankara Üniv. İlahiyat Fak.)

Doç. Dr. Mevlüt UYANIK
(Gazi Üniv. Çorum İlahiyat Fak.)

Doç. Dr. M. Mahfuz SÖYLEMEZ
(Gazi Üniv. Çorum İlahiyat Fak.)

Yard. Doç. Dr. Abdurrahman ÖZDEMİR
(Gazi Üniv. Çorum İlahiyat Fak.)

Yard. Doç. Dr. Ferit USLU
(Gazi Üniv. Çorum İlahiyat Fak.)

İÇİNDEKİLER

Doç Dr. Fazlı Arabacı İslâm'da Dinî Bilginin Toplumsal Bağlamı	1-16
Yard. Doç. Dr. Kadir Gürler Kur'ân'ın Re'y ile Tefsirini Yasaklayan Rivâyetlere Eleştirel Bir Yaklaşım	17-46
Yard. Doç. Dr. Ali Duman Taşköprüzâde Ahmed Efendi ve Mevzu`âtü'l-`Ulûm'da Yer Alan Usul ve Fıkh İle İlgili İlimler	47-64
Ar. Gör. Dr. Muammer Cengil Gazi Üniversitesi Çorum İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Denetim Odaklarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi	65-88
Ar. Gör. Dr. Ali Öztürk Mahmut Kâmil Efendi'nin "İslâmiyyetin Şiiri Şu'arâyı Tarz-ı Telakkîsi" İsimli Makalesi	89-101
Ar. Gör. Ahmet Cahid Haksever Varoluşsal Kendinden Geçme ve Yansımaları: İmam-ı Rabbânî'nin Şathiyye Anlayışı Örneği	103-126
Ar. Gör. Cemil Hakyemez Mehdî Düşüncesinin İtikadîleşmesi Üzerine	127-144
Muhammed B. Ali Eş-Şevkânî (ö.1250/1834) Çev.: Ferhat Koca İslam Hukuk Metodolojisinde Hüküm Nazariyesi	145-161
Faruk Ömer Çev.: Mehmet Ümit Abbasîlerin İlk Döneminde (132-193/750-809) Abbasî-Hüseynî İlişkilerinin Bazı Yönleri	163-172
Michael Robert Negus Çev.: Aygün Akyol İslâmî Bilim Kavramı ve Müslüman Bir Bilim Adamının Düşünce Modelleri	173-180

YAYIN İLKELERİ

1. Gazi Üniversitesi Çorum İlahiyat Fakültesi Dergisi, yılda iki kez yayımlanan hakemli bir yayın organıdır.
2. Çorum İlahiyat Fakültesi Dergisi'nde telif, çeviri, sadeleştirme, edisyon kritik ve kitap değerlendirmesi çalışmaları yayımlanır.
3. Çorum İlahiyat Fakültesi Dergisi'nde yayımlanmak üzere gönderilen telif makaleler, Yayın Kurulu tarafından incelendikten sonra konunun uzmanı iki hakeme gönderilir ve her iki hakemden de olumlu rapor gelmesi halinde yayımlanır.
4. Hakemlerden biri olumsuz görüş belirttiği takdirde makalenin yayımlanıp yayımlanmamasına Yayın Kurulu karar verir.
5. Hakemlerden biri veya her ikisi, "düzeltmelerden sonra yayımlanabilir" görüşü belirtirse, gerekli düzeltmelerin yapılması için makale yazara iade edilir. Düzeltme yapıldıktan sonra hakemlerin uyarılarının dikkate alınıp alınmadığı Yayın Kurulu tarafından değerlendirilir.
6. Yayımlanmasına karar verilen yazılara; İngilizce başlık, 50-100 kelime arasında İngilizce ve Türkçe özet yazar tarafından eklenir.
7. Aşağıda açıklanan yazım ilkelerine ve biçimlendirmeye uyulmadan dergiye ulaştırılan yazılar, hakeme gönderilmeden önce düzeltilmesi için yazara iade edilir.

YAZIM İLKELERİ

1. Yazılar, PC Microsoft Office Word (Word 97 veya daha ileri bir versiyonu) programında yazılmalı veya bu programa uyarlanarak gönderilmelidir. Metin sonuna bibliyografya eklenmelidir. Gönderilen her yazının ekleriyle birlikte toplamı 30 sayfayı aşmamalıdır.
2. Sayfa düzeni: A4 boyutunda olmalıdır. Kenar boşlukları soldan 3,5 cm, sağdan 3 cm, üstten 3,5 cm ve alttan 3 cm şeklinde ayarlanmalıdır.
3. Biçim: Metin kısmı Times New Roman yazı tipi, 12 puntuyla, başlıklar bold olarak; metnin tamamı 1,5 satır aralıkla, dipnotlar ise tek satır aralıkla ve 10 punto ile yazılmalıdır.
4. Dipnotlarda aşağıda belirtilen kaynak gösterme usullerine uyulması gerekir:
 - 4.1. Kitap: Yazar adı soyadı, eser adı (*italik*), çeviri ise çevirenin adı (çev.), tahkikli ise (tahk.), sadeleştirme ise (sad.), edisyon ise (ed.: veya haz.:), yayınevi, baskı yeri ve tarihi (örnek, İstanbul 2004), cildi (örnek; c. IV), sayfası (s.), sayfadan sayfaya (ss.); Yazma eser ise, Yazar adı, eser adı (*italik*), Kütüphanesi, numarası (no:), varak numarası (örnek, vr. 10b).
 - 4.2. Makale; Yazar adı soyadı, makale adı (tırnak içinde), dergi veya eser adı (*italik*), çeviri ise çevirenin adı (çev.), yayınevi, baskı yeri ve tarihi, cildi (örnek; c. IV), süreli yayın ise (örnek; sayı: 3), sayfası (s.).
 - 4.3. Basılmış sempozyum bildirileri ve ansiklopedi maddeleri, makalenin referans verilmiş düzeniyle aynı olmalıdır.
 - 4.4. Dipnotlarda ikinci defa gösterilen aynı kaynaklar için; sadece yazarın soyadı veya meşhur adı, eserin kısa adı, cilt ve sayfa numarası yazılır.
 - 4.5. Arapça eser isimlerinde, birinci kelimenin ve özel isimlerin baş harfleri büyük, diğerleri küçük harflerle yazılmalıdır. Farsça, İngilizce, vb. diğer yabancı dillerdeki ve Osmanlı Türkçesi ile yazılan eser adlarının her kelimesinin baş harfleri büyük olmalıdır.
 - 4.6. Dergimizde kullanılan bazı genel kısaltmalar: bakınız (bkz.), karşılaştırınız (krş.), adı geçen eser (*age*), Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (*DİA*), MEB İslâm Ansiklopedisi (*İA*), Kütüphane (Ktp.), numara (no:), ölümü (ö.), tarihsiz (ts.), aleyhi's-selam (s).

SUNUŞ

Gazi Üniversitesi Çorum İlahiyat Fakültesi Dergisi olarak 5. sayımızı sizlerle paylaşmanın mutluluğun yaşıyoruz. Dergimizin bu sayısında yedi telif ve üç çeviri makale yer almaktadır. İçindekiler kısmından da anlaşılacağı üzere bu sayıda telif ve çeviri olarak sunulan yazılar, akademisyenlerimizin alanlarına ve bu alanlarda öncelik verdikleri konulara göre ele alınmıştır. Son derece meşakkatli ve titiz gayretler neticesinde ortaya çıkan akademik çalışmalar, bir yandan günyüzüne çıkmayı bekleyen orijinal konuları toplumla paylaşmayı amaçlarken, diğer yandan geleceğin inşasına katkı yapmayı hedeflemektedirler.

Elinizdeki bu sayı incelendiğinde, her geçen zaman diliminde içerik açısından ve teknik bakımdan daha iyi bir dergi hazırlama yönünde ilerleme kaydettiğimiz fark edilecektir. Bu sayının hazırlanmasında teknik açıdan biraz daha özenli olmaya gayret gösterilmiştir. Özellikle, sayfa düzeninde, yazım karakteri seçiminde, dipnot verme biçiminde, kullanılan kısaltmalarda ve diğer bazı yazım tekniklerinde bir bütünlük oluşturmağa dikkat edilmiştir.

Önceki sayılarda olduğu gibi bu sayıdaki yazıların da bilimsel düşünceye önemli katkılar sağlayacağını ümit ediyor, dergimizi yazılarıyla destekleyen akademisyenlere, hazırlık ve basımı esnasında emeği geçen arkadaşlara teşekkür ediyorum.

Prof. Dr. Nadim MACİT

Dekan